

บทบรรณาธิการ

คำถาม คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษ มีหลักเกณฑ์อย่างไร
หนังสือเชิญประชุมใหญ่ไม่ได้มีระเบียบวาระการประชุมเรื่องการถอดถอนกรรมการ
การแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติม การเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือการกำหนดอำนาจกรรมการ
ที่ประชุมใหญ่บริษัทจะพิจารณาในวาระการประชุมเรื่องอื่น ๆ หรือใช้มติเปลี่ยนวาระการ
ประชุมได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๗๕/๒๕๖๐

ตามหนังสือเชิญประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลยที่ ๑ ที่ระบุระเบียบ
วาระการประชุมพิจารณาแก้ไขข้อบังคับในวาระ ๒ โดยมีข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ที่ใช้อยู่
ในขณะนั้นหรือเรียกว่าข้อบังคับฉบับปัจจุบันและร่างข้อบังคับฉบับแก้ไขส่งไปพร้อมด้วย
ย่อมนเป็นการแสดงเนื้อความของข้อบังคับที่จะมีการแก้ไข อันอยู่ในระเบียบวาระการ
พิจารณาของที่ประชุมซึ่งจะต้องทำเป็นมติพิเศษ ถือได้ว่ามีกรแจ้งข้อความที่จะนำเสนอให้
ลงมติพิเศษในเรื่องการแก้ไขข้อบังคับไปยังผู้ถือหุ้นแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง

โจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นบริษัทจำเลยที่ ๑ ได้รับหนังสือเชิญประชุมใหญ่วิสามัญผู้
ถือหุ้นพร้อมระเบียบวาระการประชุมแก้ไขข้อบังคับบริษัทจำเลยที่ ๑ ไม่น้อยกว่าสิบสี่วันก่อนถึง
วันนัดประชุมใหญ่ ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๕ วรรคหนึ่ง
แม้การลงพิมพ์โฆษณาคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ไมครบกำหนด
เวลาสิบสี่วันหรือไม่ได้มีการระบุข้อความที่นำเสนอให้ลงมติพิเศษในคำบอกกล่าวที่ลงโฆษณา
อันเป็นการไม่ครบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๕ ก็ตาม แต่เมื่อ
มีการส่งคำบอกกล่าวนัดเรียกประชุมใหญ่ให้แก่โจทก์และบรรดาผู้ถือหุ้นทุกคนโดยชอบ ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๔๔ ทั้งได้กระทำก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า
สิบสี่วันตามมาตรา ๑๑๗๕ อันต้องตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายบัญญัติในเรื่องการแจ้ง
นัดประชุมใหญ่แล้ว การนัดเรียกประชุมใหญ่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๑๗๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

ที่ประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ มีมติด้วยเสียงเอกฉันท์เป็นมติพิเศษ ให้แก้ไขข้อบังคับ และให้ยกเลิกข้อบังคับบางข้อสำหรับข้อบังคับส่วนที่ยังโต้แย้งกันว่า จะแก้ไขหรือไม่ อย่างไร จะมีการเสนอให้พิจารณาแก้ไขในภายหลัง เท่ากับในเวลานั้น **ที่ประชุมใหญ่เห็นชอบตามข้อบังคับฉบับแก้ไขเพิ่มเติม** ซึ่งยังคงมีข้อบังคับตามข้อความเดิมเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับทั้งหมด การที่จำเลยที่ ๑ ได้ขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับซึ่งที่ประชุมใหญ่มีมติพิเศษให้แก้ไขหรือยกเลิก เป็นการดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๔๖ ที่ให้บริษัทมีหน้าที่ไปจดทะเบียนข้อบังคับที่ได้เพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงภายในกำหนดสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้มีการลงมติพิเศษ โจทก์จะอ้างว่าที่ประชุมใหญ่ยังไม่ได้มีมติพิเศษให้แก้ไขข้อบังคับทุกข้อเพื่อให้รอการจดทะเบียนข้อบังคับฉบับแก้ไขเพิ่มเติมไว้หาได้ไม่

จำเลยที่ ๑ มีหนังสือเชิญประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้น โดย**ไม่ได้มีระเบียบวาระการประชุมเรื่องการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือการกำหนดอำนาจกรรมการ** มติของที่ประชุมใหญ่ที่ให้แต่งตั้งกรรมการชุดใหม่ ๑๗ คน โดยให้กรรมการ ๒ ใน ๑๑ คน เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทซึ่งมีการประชุมโดยอาศัยวาระการพิจารณาเรื่องอื่น ๆ **แม้ในการประชุมใหญ่มีผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุมครบจำนวนหุ้นทั้งหมดก็ตาม** แต่เรื่องเกี่ยวกับการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการตลอดจนการกำหนดอำนาจกรรมการมีความสำคัญต่อการจัดการงานของบริษัทอันเป็นผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นจะต้องแจ้งเป็นระเบียบวาระการประชุมไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้เตรียมตัวแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจการออกเสียงลงมติ ส่วนวาระการพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปเป็นการพิจารณาในเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องที่ไม่มีความสำคัญเท่านั้น การประชุมใหญ่และมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ เป็นการดำเนินการ **นอกระเบียบวาระการประชุม**ซึ่งได้บอกกล่าวนัดเรียกประชุมฝ่าฝืนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง กรณีมีเหตุที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลยที่ ๑ จะขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๕

คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๑๒๗/๒๕๕๙ วาระการประชุมที่เพิ่มเติมเป็นวาระการประชุมที่กำหนดเร่งด่วนกะทันหัน มิได้เป็นวาระที่กำหนดไว้ในสำเนาหนังสือเชิญประชุม

สามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๓ จึงถือว่าเป็นวาระการประชุมที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง ที่ว่า คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่วัน เวลาและสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน เมื่อมีการประชุมตามวาระนั้นและมีมติแต่งตั้งจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เป็นกรรมการใหม่ของบริษัทจำเลยที่ ๑ จึงเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ที่เกิดจากการประชุมใหญ่ที่ได้มีการนัดเรียกประชุมฝ่าฝืนบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้างต้น แม้ในสำเนาหนังสือเชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๓ จะกำหนดวาระการประชุมวาระที่ ๖ ว่าพิจารณาเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี) ไปด้วยก็ตาม ที่ประชุมใหญ่ก็ไม่อาจอ้างวาระดังกล่าวเพื่อให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาเรื่องแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมได้ เนื่องจากวาระการประชุมที่ว่า พิจารณาเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี) ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ใช่สาระสำคัญของการบริหารกิจการบริษัทแต่เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย สัพเพเหระมากกว่าที่สามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาได้ทันทีโดยไม่ต้องอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดล่วงหน้า แต่เรื่องแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมเป็นเรื่องสำคัญของบริษัทที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทควรจะได้ใช้เวลาคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนวันประชุม หากที่ประชุมใหญ่ใช้วาระดังกล่าวเพื่อประชุมลงมติเรื่องการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมก็อาจจะเป็นการจู่โจมผู้ถือหุ้นมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้เกิดการเสียหายแก่ผู้ถือหุ้นและบริษัทได้ จากที่วินิจฉัยตามลำดับมติของที่ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เฉพาะในส่วนที่แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมขึ้นมานั้นเป็นมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๕ แล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๑๓/๒๕๖๐ ในการเรียกประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดสำหรับข้อความในหนังสือบอกกล่าวเรียกประชุม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลาและสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน และในกรณีที่เป็นคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษให้ระบุข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติด้วย” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ให้คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เป็นการแจ้งให้ผู้ถือหุ้นของบริษัททราบล่วงหน้า นอกจากจะแจ้งว่าบริษัทจะจัดให้มีการประชุมใหญ่ในวัน เวลา และสถานที่ใดแล้ว

ยังกำหนดให้แจ้งถึงสภาพกิจการที่จะได้ประชุมกัน และหากเป็นการเรียกประชุมใหญ่ เพื่อลงมติพิเศษก็ต้องระบุข้อความที่จะให้ลงมติอีกด้วย เพื่อให้ผู้ถือหุ้นจะได้มีโอกาสเตรียมตัวเพื่อสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะประชุมกันได้อย่างเต็มที่ สำหรับสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษาหารือกันซึ่งจะต้องระบุไว้ในคำบอกกล่าวนั้น คือ เรื่องหรือกิจการที่จะนำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาและลงมติ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญหรือกระทบต่อส่วนได้เสียของผู้ถือหุ้นและไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเฉพาะสภาพการดำเนินธุรกิจที่เกิดขึ้นในขณะนั้นหรือต้องเป็นเรื่องที่ต้องลงมติพิเศษเท่านั้น

หนังสือขอเชิญประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นได้ระบุถึงสภาพแห่งกิจการหรือเรื่องสำคัญที่จะให้ที่ประชุมพิจารณาและลงมติเพียง ๓ เรื่อง โดยระบุไว้เป็นวาระที่ ๑ ถึงที่ ๓ ไม่มีวาระเรื่องการพิจารณาถอดถอนกรรมการของจำเลยที่ ๑ ส่วนวาระที่ ๔ ระบุว่าพิจารณาเรื่องอื่น (ถ้ามี) นั้นไม่เป็นการระบุถึงสภาพกิจการหรือเรื่องสำคัญที่จะให้ที่ประชุมพิจารณาและลงมติ ทั้งผู้ถือหุ้นไม่มีโอกาสเตรียมตัวที่จะมาสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นได้เนื่องจากไม่ทราบว่าจะมีการพิจารณาเพื่อลงมติในเรื่องใดบ้าง หรือกล่าวได้ว่าวาระการประชุมเรื่องอื่นๆ นั้นเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ ซึ่งในเรื่องการถอดถอนกรรมการบริษัทนั้น ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๕๑ ได้กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เท่านั้นที่จะถอดถอนได้ แสดงว่าเรื่องการถอดถอนกรรมการบริษัทเป็นเรื่องสำคัญ และเห็นได้ว่าเป็นการกระทบต่อส่วนได้เสียของผู้ถือหุ้นเนื่องจากเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอำนาจบริหารกิจการและดูแลผลประโยชน์แทนตน ผู้ถือหุ้นจึงชอบที่จะได้รับทราบโดยการแจ้งถึงเรื่องดังกล่าวล่วงหน้าเพื่อได้เตรียมตัวก่อนเข้าร่วมพิจารณาในที่ประชุม การที่ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นได้พิจารณาและลงมติให้ถอดถอนใจท์ก็ออกจากการเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑ ในวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ โดยไม่มีวาระเรื่องการถอดถอนใจท์ดังกล่าวในคำบอกกล่าวเรียกประชุม เป็นการพิจารณาและลงมตินอกวาระหรือเรื่องที่กำหนดไว้ จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ